

Zendingsbode

Geef uw mening over de SEZ! Via www.sez.st of indien u een vragenlijst op papier hebt ontvangen, via deze vragenlijst.

Evangelisten SEZ

Ds. B. Coster, Vallgorguina
bij Barcelona, Spanje
J. Haeser, Hardinxveld-G'dam
(Cubawerk)

Steunpunten Cuba

Ds. H. Bermúdez, Sancti Spíritus
(West en Midden)
Ds. J.C. Samón, Baracoa (Oost)

Achtergrond

De SEZ is in 1952 opgericht op initiatief van wijlen professor G. Wisse en anderen, in een tijd toen de protestanten in Spanje verdrukt werden.

Nu materiële hulp aan protestanten in Spanje niet langer nodig is, vormen het bijbelcursuswerk en de leatuurverspreiding de ruggengraat van het werk van de SEZ in Spanje en Cuba.

Omslag

Worden Bunyan en Pink binnenkort ook massaal in Cuba gedrukt? Zie pag. 6/7 met dubbelinterview.

Zendingsbode

Contactblad

Stichting SPAANSE EVANGELISCHE ZENDING
(verschijnt ieder kwartaal)
Abonnementsprijs € 5,- per jaar

Administratie/Kantoor SEZ

Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
Donateurszaken (opgave, adreswijziging) en algemene informatie:
info@sez.st - 06 28298697; b.g.g. 06 27269502
Voorlichting/pr: voorlichting@sez.st - 06 27269502;
b.g.g. 06 28298697
Cubacoördinator: cuba@sez.st - 0184-615543
Website: www.sez.st

Redactie

ds. P.J. Teeuw, Jan Steenlaan 6, 3351 RB Papendrecht,
tel. 078 61 50 415

Bestuur SEZ

ds. A.C. Uitslag, Urk (voorz.);
ds. L. Blok, Gorinchem (2e voorz.);
B. van den Belt MA, Kampen (secr.);
A. Stam, Sliedrecht (2e secr.);
drs. B. Verweij RA, Leersum (penningm.);
P.J. Boers AA, Streefkerk (2e penningm.);
ds. A. Hoekman, Alphen a/d Rijn;
dr. ir. N.P. Moens, Veenendaal;
A.M. Pols, Ouderkerk a/d IJssel;
ds. P.J. Teeuw, Papendrecht;
ds. D. Zoet, Ouddorp.

De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.); de Herst. Herv. Kerk; de Chr. Geref. Kerken; de Geref. Gem.; de Geref. Gem. in Ned. en de Oud Geref. Gem. in Ned.

Bankrekening

NL65 RABO 0301 9573 63 t.n.v. SEZ, Hardinxveld-Giessendam

**Bezoek ook onze webshop:
shop.sez.st**

Voorlichting

Wij geven graag op uw school of vereniging actuele voorlichting over ons werk in Spanje en/of Cuba (met of zonder powerpoint-presentatie). Mail naar voorlichting@sez.st of bel 06-27269502; b.g.g. 06-28298697.

(voor alle data in dit nummer geldt: D.V.)

13 februari

Lienden, hervormde gemeente, ouderenmiddag

GOED DOEL

- 4 Meditatie
- 5 Najaarsactie
- 6 Een dominee en z'n boeken
- 8 Jongeren
- 9 Van de penningmeester
- 10 Armoede op het platteland van Cuba

- 12 Nieuws
- 14 Dank aan ...
- 15 Terugblik Zendingmiddag
- 16 Actueel Cuba
- 18 450 jaar Berenbijbel in Spanje
- 20 Postzegels

Dragers gezocht

“En er kwamen sommigen tot Hem, brengende een geraakte, die van vier gedragen werd.”

Markus 2:3

Er wordt veel geleden in deze wereld. Ziekenhuizen en inrichtingen liggen vol, zeker in Zuid- en Midden-Amerika.

Hoeveel vluchtelingen zullen er zijn? Schrik niet – momenteel zijn er 250 miljoen vluchtelingen op aarde. En christenen worden soms hevig verdrukt – denk erom. Christenvervolging neemt nog toe. Onvoorstelbaar. In China wordt het ook moeilijker! Er mag geen Bijbel meer in de winkel liggen.

Vaak gaan wij eraan voorbij. Bidden wij voor ongelukkigen? “En er kwamen sommigen tot Jezus, brengende een geraakte (dat is een verlamde), die door vier vrienden gedragen werd.” Die verlamde man lag op een soort ligmat; lopen kon hij niet. Nu had hij gelukkig vier vrienden. De Heere gaf dat. Die vrienden konden hem niet beter maken. Ze konden ook zijn zonde niet vergeven. Maar als zij horen van de Zaligmaker, dan dragen zij hun verlamde vriend – op zijn ligmat. Ze voelen: Alleen de grote Heelmeester kan redden! Zieken, bedroefden en ongelukkige mensen moeten we voor de Heere neerleggen. Draggers zijn nodig. Bent u/jij iemand die meedraagt in meelevens en bidden? Bent u al zo'n drager? Die dragers nemen de toevlucht tot de Zaligmaker. Ze kunnen niet binnenkomen. De mensen willen niet opzij. Maar het geloof blijkt vindingrijk. Ze verwijderen de dakbedekking en maken een opening en laten hun verlamde vriend zakken. Ze leggen hem neer voor de voeten van de Zaligma-

ker. Christus spreekt, bemoedigt hem: “Zoon, wees welgemoed; uw zonden zijn u vergeven.”

Dat hadden wij niet verwacht! Dat de Heere Jezus dat zegt: “Uw zonden zijn u vergeven.”

Wij dachten dat die man kwam om beter te worden.

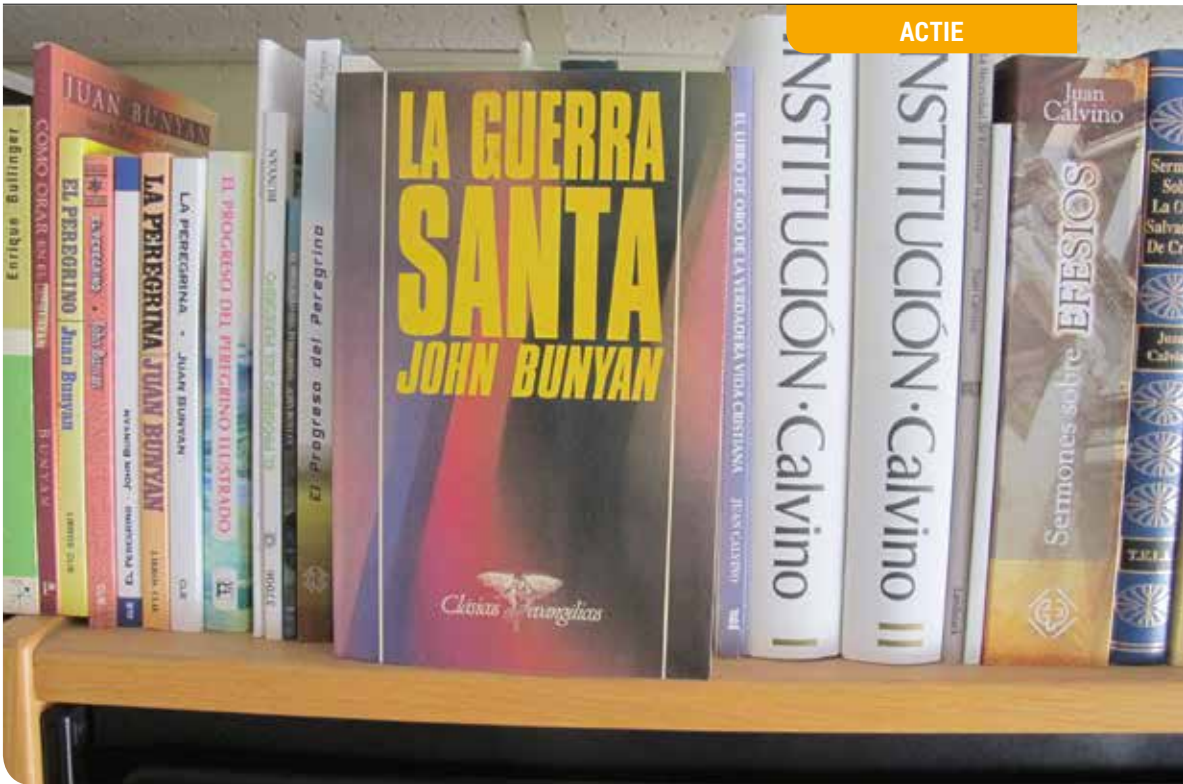
Waarom zei Christus dat? Omdat Hij de diepste nood van de man heeft gepeild. Dat was niet zijn verlamming, maar dat was zijn zonde. Christus pakt het kwaad aan in de wortel. Die zonden, waar die man zo'n last van had, zijn weg. Ze zijn volkomen vergeven.

Christus mocht dat zeggen. Hij is de Middelaar Gods en der mensen. Hij heeft er Zelf alles voor over gehad, om dat te mogen zeggen tot mensen als deze verlamde.

Christus heeft Zijn bloed gestort. Ja, Hij heeft Zijn leven gegeven.

Wat is voor u het belangrijkste? Leeft de vraag: Mijn ziele, doorziet gij uw lot? Zijn uw zonden vergeven? Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonde!

Christus vergeeft niet alleen de zonde. Tegen die verlamde man zegt Hij: “Sta op en neem uw ligmat op en ga heen.” De Heere geeft hem ook de kracht! De Zaligmaker doet wonderen. Bij het Woord van de vergeving komt ook het teken van de genezing. ❧

Deze mooie Spaanstalige uitvoering van Bunyans 'Heilige Oorlog' is helaas uitverkocht. Maar herdruk in Cuba is mogelijk als wij voldoende geld voor onze Najaarsactie binnenkrijgen.

Najaarsactie

Wij zijn heel blij met de giften die wij inmiddels kregen voor de Najaarsactie! Het doel van de actie is: herdruk in Cuba zelf van goede boeken, zoals de 'Heilige Oorlog' van John Bunyan en 'De soevereiniteit van God' van Arthur W. Pink. Maar het streefbedrag is nog niet bereikt! Was uw gift er nog niet bij?

Alle bedragen, groot en klein, zijn nog steeds van harte welkom op **NL65 RABO 0301 9573 63** t.n.v. Spaanse Evangelische Zending, met vermelding: Najaarsactie.

Hoeveel boeken heeft onze voorzitter ds. Uitslag? En hoeveel boeken heeft zijn Cubaanse collega ds. Armando González. Lees het dubbelinterview op pagina 6/7.

Najaarsactie 2018:

Naam: Armando González

Gezinssamenstelling:

Vrouw: Rebeca en 3 kinderen: Elienai (7)
Elisa (4) en Elias (2)

Land: Cuba

Plaats: Boyeros, West-Cuba

Aantal leden gemeente: Huiskerk,
20 leden. Ds. González is afgezet door zijn
kerkverband vanwege zijn reformatorische
opvattingen.

Opleiding: Baptistenseminarie Havana

Aantal boeken: Ongeveer 70, waarvan 50
gekregen via de SEZ.

Hoe ervaart u de verzending van boeken door Eben-Ezer (naam SEZ in Cuba)?

Als Gods antwoord op onze gebeden. Deze boeken heeft God gebruikt om mij duidelijk te maken wat de Reformatie inhoudt. Zonder deze boeken zou ik waarschijnlijk nog steeds rondwalen in mijn eigen theologische doolhof en als dwaalleraar een heel grote schuld op mij laden.

Welke boeken uit onze pakketten hebben u vooral gevormd?

De dogmatiek van de Amerikaan Louis Berkhof, het *Leven van Elía* van A.W. Pink, *De Puriteinen* van Martyn Lloyd-Jones en het *Commentaar op de Westminster Confessie*.

Welk boek wilt u nog eens lezen?

De Bergrede van Martyn Lloyd-Jones.

Welke boeken zijn een aanrader voor lezers van de Zendingsbode?

Behalve aan de reeds genoemde, denk ik aan: *Re-*

formatorische spiritualiteit van Beeke, *The Reformed Pastor* van Baxter, *Oorzaken en genezing van geestelijke depressiviteit* van Lloyd-Jones, *Sleutelbegrippen uit de dogmatiek* van Palmer, *De eigenschappen van God* en *De soevereiniteit van God* van Pink en *Predestinatie* van Loraine Boettner.

Wat wilt u nog kwijt aan ds. Uitslag, de voorzitter van Eben-Ezer?

Ik wil hem en het hele team graag bedanken voor de inzet die dit werk vereist. In ons land zijn nog geen christelijke uitgeverij of boekwinkels. Ook kunnen wij vanwege de economische situatie weinig boeken kopen. Maar genoemde titels hebben in ieder geval heel veel licht in ons leven gebracht. Ik hoop dat God u in staat stelt om met dit werk door te gaan.

Hoe denkt u over de mogelijkheid om in Cuba zelf theologische boeken te drukken?

Helaas zou het niet alleen moeilijk zijn om een geschikte drukplek te vinden, maar ook het geld is

Een dominee en z'n boeken

een probleem. De meerderheid van de Cubaanse predikanten is arm en wij verdienen minder dan 40 dollar per maand om onze gezinnen te onderhouden. Een bedrag van 3 of 5 dollar voor een boek is al een heel bedrag voor Gods kinderen in Cuba. Toch zou dit een mooie prijs zijn als we een redelijk inkomen hadden.

Cuba-coördinator Jan Haeser: "De Los Pinos Nuevos-kerk laat iets voor haar boeken betalen. Wat wij verspreiden is gratis en daarmee is de zorg van deze pastor ook weggenomen: velen kunnen vrijwel niets betalen!"

Naam: Ds. Uitslag

Gezinssamenstelling:

Getrouwd, vijf kinderen van 9-18

Land: Nederland

Plaats: Urk

Aantal leden gemeente: 1.650

Opleiding: Universiteit

Aantal boeken: Niet te tellen, 13 boekenkasten met 6 lagen

Welke boeken hebben u gevormd?

Meerdere boeken. *Merg van het Evangelie* van Edward Fisher, het proefschrift *Bedelen bij de Bron* van prof. dr. A. de Reuver, Luthers verklaring van de Galatenbrief, werken van de gebroeders Erskine of van Bunyan en ook *Wet en Evangelie* van prof. W.H. Velema.

Welk boek wilt u nog eens lezen?

De Christenreis van Bunyan. Toen ik het voor het eerst las, was dat in een heel andere fase van mijn leven.

Welke boeken zijn een aanrader voor lezers van de Zendingsbode?

Het merg van het Evangelie van Edward Fisher of een goede uitleg over de Dordtse Leerregels. Juist

omdat daarin de genadeleer zo zuiver wordt vertolkt.

Wat wilt u nog kwijt aan ds. Armando González?

Het gaat niet om de hoeveelheid boeken van een dominee. Belangrijker is dat hij goede, verantwoorde boeken heeft, die hem persoonlijk stichten en geestelijk leiding geven in het pastoraat. Denk aan de Puriteinen of Nadere Reformatoren, maar ook boekjes als *Gebedsgestalten* van ds. F. Bakker.

Wat vindt u van het doel van de Najaarsactie?

Druk van boeken op Cuba zelf is belangrijk! We verspreiden daarmee meer boeken voor hetzelfde geld. En we geven Cubanen meer verantwoordelijkheid. ☛

Taxichauffeur krijgt verjaardagscadeau

**Misschien ben jij nog nooit in een taxi meegere-
den. En zeker niet in een ander land. Wil je zo'n
rit eens meemaken? Lees dan verder en stap bij
ons in. Je kunt kiezen uit een moderne of ouder-
wetse taxi en dan rijden we samen door Havana,
de hoofdstad van Cuba! Dan beleef je iets dat wij
op Cuba ook meemaakten.**

Voorin zit de chauffeur. Hij heeft een zonnebril op en praat in het Spaans tegen ons: "Het is best moeilijk in Cuba! Ik heb geleerd voor leraar, maar daarmee verdien ik veel te weinig voor mijn gezin. Daarom ben ik taxichauffeur geworden. Dat verdient beter. Ik ben trouwens jarig vandaag!" We feliciteren de chauffeur met zijn verjaardag en dan bedenken we een plannetje. We zeggen: "U bent jarig vandaag, dan hebben wij een mooi cadeautje voor u. Kent u de Bijbel?" Hij antwoordt: "Ja, ik heb wel een Bijbel, maar ik lees er eigenlijk bijna nooit in". We vragen hem: "Misschien wilt u uw Bijbel wel weer vaker gaan lezen? Er staat zoveel moois in over God en het leven van de Heere Jezus." Hij zegt: "Dat zou wel goed zijn om te doen, ja. Al begrijp ik niet altijd alles. Ik moet mijn Bijbel maar

eens opzoeken thuis." We pakken een dagboekje uit onze rugtas. Er staat op: "La Buena Semilla", dat betekent: "Het Goede Zaad". "Meneer de chauffeur," zeggen we, "we hebben een mooi boekje voor u. Een dagboekje. Er staat voor elke dag een stukje uit de Bijbel in, dat u kunt lezen. En daaronder staat een stukje uitleg, zodat u toch begrijpt wat u gelezen hebt! Dat boekje is ons cadeau voor uw verjaardag. U kunt het samen lezen met uw Bijbel." De chauffeur kijkt blij en bedankt ons voor het boekje. In ons hart bidden we: "Heere, wilt u dit dagboekje gebruiken, zodat deze man weer Uw Woord gaat lezen? En zodat ook Hij in de Heere Jezus leert geloven en op Hem alleen vertrouwen? Amen."

We komen aan bij het vliegveld van Havana. We nemen afscheid van de chauffeur. Hij bedankt ons én hij omhelst ons. Nee, dat is niet vreemd op Cuba. Jij ook bedankt, hè, dat je meeding tijdens deze rit! Enne... mag ik je iets vragen? Vergeet niet je eigen Bijbel en dagboek te lezen, elke avond. En bid je dat de Heere Zijn Woord op Cuba zegent?

(Dit verhaaltje is gebaseerd op een gebeurtenis tijdens onze laatste Cubareis) ❧

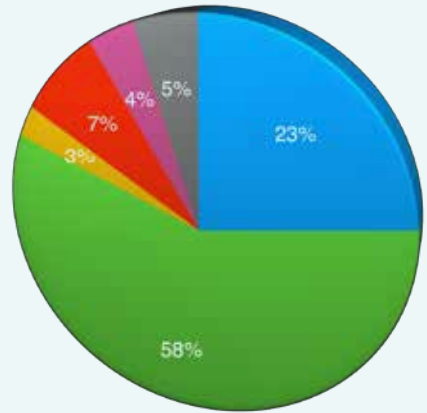
B. Verweij

Duidelijk blijkt dat de SEZ slechts zeer geringe percentages heeft uitgegeven aan verwervings- en administratieve kosten. Daardoor kon het overgrote deel van de gelden direct aan het zendingswerk besteed worden.

Alles wat in het Jaarverslag 2017-2018 werd geschreven over de besteding van uw bijdragen en giften, kan in het overzicht hier-naast worden samengevat:

Verdeling van de uitgaven boekjaar 2017-2018

- Doelstelling Spanje
- Zending algemeen
- Fondsenwerving
- Doelstelling Cuba
- Voorlichting en bewustmaking
- Beheer en administratie

Ook langs deze weg zeggen wij u, naast de Heere, hartelijk dank voor uw meelevens en geldelijke steun in het afgelopen verslagjaar.

Zeer eenvoudig baptistenkerkje in Sábana, in het verre oosten van Cuba. Ook in dit afgelegen gebied worden de SEZ-cursussen gebruikt.

Armoede op het

Veel mensen weten niet hoe arm Cuba is. Op deze middenpagina's leest u er meer over.

De toeristische plaatsen zien er goed uit. Maar dat zegt niets over de rest van het land: pijnlijk voor de Cubanen! Cubanen noemen de toeristenoorden "de andere wereld". Dat zegt genoeg.

1

1 Orkaangeweld versterkt armoede

2

2 De dagelijks praktijk:
Eten zoeken tussen het
vuilnis

Oorzaken van de armoede in Cuba:

- *Natuurgeweld: orkanen en overstromingen*
- *Handelsblokkade van de Verenigde Staten*
- *Het communisme werkt niet*
- *Toerisme*

Toelichting:

- De laatste 10 jaar trokken er 8 verwoestende orkanen over Cuba: Gustav, Hanna, Ike, Paloma, Sandy, Matthew, Irma en Michael.
- Cuba kan nog steeds geen handel drijven met de VS. Obama wilde

platteland van Cuba

Waaruit blijkt dan die armoede? Deze foto's laten het zien.

- Nog erg veel bouwvallige huizen
- Elke dag gebrek aan eerste levensbehoeften
- Eten en andere producten op de bon. Net als bij ons in de Tweede Wereldoorlog.
- Hulpvragen voor kleine bijdragen

3

Eten en andere producten op de bon

3

wél handel met Cuba. Maar president Trump draaide deze beslissing terug.

- Medewerkers van staatsboerderijen zijn niet gemotiveerd voor hun werk. Logisch: als de boerderijen goed draaien, worden zij daar zelf toch niets beter van.
- Heel veel voedsel gaat naar toeristen in plaats van naar Cubanen. Toerisme is belangrijk voor de economie. Maar nu lijdt de bevolking eronder.

4

Armoedige plattelandswoning

4

Nieuws

Correctie op Doneren & Schenken

Helaas is er een fout geslopen in het artikel over schenkingen, giften en donaties op pag. 16 in de vorige Zendingbode. Het banknummer vermeldde abusievelijk INGB in plaats van RABO. Het juiste nummer voor al uw giften enz. is dus:

NL65 RABO 0301 9573 63
t.n.v. Spaanse Evangelische
Zending (SEZ).

In onze webshop: voor elk wat wils!

U vindt er nieuwe en gebruikte kinder-, jeugd-, dag-, foto-, kook- en theologische boeken, boeken over het koninklijk huis, gedichtenbundels en noem maar op. Ook veel gebruikte (en nieuwe) orgel-, orkest- en zang-cd's. De opbrengst van onze webshop is 100% voor de SEZ.

Heeft u al gekeken in onze webshop? **shop.sez.st.**

Steeds worden er nieuwe titels toegevoegd. Dus het is handig om iedere keer weer te kijken. Hieronder enkele voorbeelden:

- Kerst-cd's van Deo Cantemus; Kerstdoelenconcert, diverse jaren
- Dagboeken voor jong en oud, nieuw en gebruikt
- Vanavond komen ze – (over huisbezoek) – ds. G.J. van Aalst

Als u (oude) boeken en cd's kwijt wilt, kunt u contact opnemen met onze voorlichter D.C. de Korte, dcdekorte@gmail.com (tel. 078 613 69 67).

Blik op de rivier de Taag. De foto is genomen vanuit de hooggelegen Spaanse stad Toledo, waar de Taag zich omheen slingert.

Eindejaarswens

Het bestuur van de SEZ wenst de evangelisten, voorlichters, medewerkers, comités, contactpersonen, vrijwilligers en alle lezers van de Zendingbode Gods zegen op het Kerstfeest en in het nieuwe jaar.

Duizenden inwoners van Spanje en toeristen vieren Oud en Nieuw op het centrale plein Puerta del Sol (Zonnepoort) in de hoofdstad Madrid. Bij elk van de twaalf slagen van de klok in het voormalige postkantoor (zie foto) steekt men een druif in de mond. Dat zou geluk brengen... Puerta del Sol bevat ook de 0-kilometer-steen, het zogenoemde hart van Spanje, waarvandaan vanouds alle afstanden berekend werden. Het plein is van grote historische betekenis. Enkele jaren geleden werd er ook een plaquette aangebracht ter herinnering aan de terroristische aanslag van 11 maart 2004 op het treinstation Atocha in Madrid. Daarbij kwamen 191 mensen om het leven en raakten er meer dan 2000 gewond.

Visitatiereis

In de eerste helft van december verkeren Cubacoördinator J. Haeser en bestuurslid A. Stam in Cuba. Er staan weer enkele tientallen bezoeken aan predikanten en seminaries op het programma. Ook besprekingen met de overheid over juridische (on)mogelijkheden. Hou de website in de gaten voor updates over de Cuba-reis. Het tweetal heeft, behalve in de centrale provincies, zowel in het uiterste oosten als in het uiterste westen van Cuba afspraken. Het zal dus een reis met veel autokilometers worden (Cuba is ca. 3 x Nederland!).

De SEZ heeft besloten in principe geen binnenlandse vluchten meer te benutten, na de recente vliegtuigongelukken in Cuba.

Hangende het onderzoek naar het laatste ongeluk, heeft de overheid trouwens besloten het aantal binnenlandse vluchten terug te brengen tot slechts 10 procent.

Wij wensen onze mensen een goede, voorspoedige en nuttige reis en Gods bewaring toe.

Dank aan ...

Ds. Newlandys Rodríguez met het oude kerkpaard

... de hervormde gemeente van IJsselmuiden-Grafhorst. Na een preekdienst van ds. Coster in deze gemeente spraken zij met hem over zijn werk. De gemeente waardeert het werk van de SEZ en leeft erg mee met ds. Coster. De diaconie schonk 1.500 euro voor de theologische school IBSTE in Castelldefels (Spanje) en 1.000 euro voor het werk op Cuba en met name voor het seminarie in Oliver. Docenten en studenten van het seminarie in Oliver hebben het erg arm. De gift komt dus goed van pas!

... de studenten van de Ger. Gem. Kring Utrecht. Zij schonken na een voorlichting 370 euro. Doel: een nieuw kerkpaard voor ds. Newlandys Rodríguez uit Arroyo Seco. Het oude kerkpaard kochten we met de opbrengst van een RD-actie. Maar het paard is helaas een paar weken geleden gestolen. Met het paard bezocht dominee Newlandys Rodríguez zijn gemeenteleden. Andere gemeenteleden werden ermee opgehaald om naar de kerk te gaan. De studenten bedachten een naam voor het nieuwe paard: Florin. Dhr. Haeser vraagt ds. Newlandys Rodríguez het kerkpaard zo te noemen.

Terugblik Zendingsmiddag

De tekst "Want Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uw wegen" gaf Cubacoördinator Haeser moed voor zijn eerste Cuba-reis. Vele reizen volgden. De heer Haeser gaf op de jaarlijkse Zendingsmiddag een overzicht van het werk op Cuba. We herdachten Plonie Landman en namen afscheid van mw. Aleman. Ook maakten we kennis met de nieuwe medewerkers.

Koffie en verkooptafels staan klaar. De beamer is afgesteld en lege rijen stoelen wachten op de eerste bezoekers. Al snel druppelen ze binnen. Ze drinken een kopje koffie of thee, neuzen rond bij de verkooptafels en maken een praatje met elkaar. De Zendingsmiddag kan beginnen.

De stoelen vullen zich met belangstellenden. Voorzitter ds. Uitslag heet iedereen hartelijk welkom. Goed om te zien dat de bezoekers in groten getale, rond de 130 aanwezigen, zijn gekomen! De middag wordt geopend met gebed, zingen en overdenking van Gods Woord in Mattheus 28:19a: "Gaat dan henen, onderwijst al de volken."

De heer Landman stelde een presentatie samen met beelden van de Cuba-reizen van voormalig vrijwilligster Plonie Landman. De heer Haeser laat de presentatie zien, maar niet voor hij zijn dank overbrengt voor het vele werk dat Plonie tijdens haar leven voor de SEZ mocht doen. Bijna dagelijks schreef ze pastorale brieven naar Cubaanse christenen. Beelden van Plonie, vaak zingend met Cubanen, maken indruk op de aanwezigen.

Mevrouw Aleman bestemde jarenlang de op-

brengst van haar zendingswinkel voor de SEZ. Haar man, Maarten Aleman, was evangelist bij de SEZ. Tekst bij de uitzending naar Spanje was: "Ik zal u niet begeven en zal u niet verlaten." Ds. Uitslag wenst mevrouw Aleman ook bij haar afscheid van de SEZ weer deze tekst toe.

Na dit afscheid stellen de nieuwe medewerkers, Elbert en Annemarie Verboom en Margreet de Vree zich kort voor. Dan volgt de pauze.

Op de pauze volgt de presentatie van de heer Haeser waarin hij vertelt over de ontwikkelingen in het Cubawerk vanaf het begin tot vandaag. Vanaf 1986 waren er contacten met Latijns-Amerika. Vooral met het oog op cursuswerk. In 1992 koos de SEZ Cuba als zwaartepunt van het werk in Latijns-Amerika.

Haeser beschrijft hoe het werk groeide en hoe daarbij steeds Gods Hand zichtbaar werd. Inmiddels heeft de SEZ in Cuba contact met:

- 35.000 cursisten
- 1.390 predikanten/voorgangers
- 75 theologiestudenten
- 9 predikantenopleidingen

Hoewel er ook tegenstand is, mogen we voorzichtig spreken van een reformatie in Cuba. Daarvoor zij God alleen de eer!

Na de afsluiting van de middag door ds. Zoet gaan de bezoekers langzaamaan weer naar huis. Wij hopen ze volgend jaar weer te ontmoeten! ❗

ACTUEEL CUBA

Een woord dat in de jaren dat de SEZ op Cuba werkt steeds weer valt is "schaarste". We plaatsen daarover steeds kleinere berichtjes in onze Zendingsbode. Helaas moeten we nu alweer melden dat de schaarste grote invloed heeft op het volksleven van de Cubanen. In dit artikel leest u wat wij van Cubaanse predikanten horen.

Medicijnen

De tropische stormen Michael en Alberto brachten in West- en Midden-Cuba fikse overstromingen. Dit kwam door de enorme hoeveelheden regen die in korte tijd neerstortten op deze delen van Cuba. (We meldden dit al in de vorige Zendingsbode). Op-

Wie ziet hoe men soms aan water moet komen, begrijpt dat het een riskante onderneming is

Meester voor erg kleine klas

nieuw veroorzaakte dit natuurgeweld veel zorgen, want de oogsten werden ernstig beschadigd. De waterleidingsystemen, die toch al niet zo best zijn, werden door de overstromingen ernstig besmet met bacteriën. Door de besmetting braken verschillende ziekten uit.

Toen de grote gebieden en de modderpoelen droogvielen, verschenen enorme hoeveelheden insecten, waaronder opnieuw de dengue-mug. Dus de laatste maanden zijn er veel dengue-slachtoffers. Ook een coördinator van een van onze distributiecentra, ds. Héctor Bermúdez, had een week flinke koorts door een dengue-besmetting.

Door al deze ziekten kwam een nieuwe schaarste aan het licht. De apotheken in Cuba, die toch al beperkt zijn, konden bijna geen medicijnen bieden. Antibiotica en dergelijke zijn in veel gevallen niet meer te krijgen. Wát er is, wordt vaak bewaard voor de ernstigste gevallen.

Het gebrek aan medicijnen is schrijnend en verschillende predikanten vragen ons medicijnen op te sturen. Maar medicijnen opsturen blijkt niet te werken: de douane neemt ze in beslag. We hopen dat de opgestuurde medicijnen alsnog ergens gebruikt worden. Maar de geadresseerden ontvangen in ieder geval niets.

Onderwijs

In september startten de Cubaanse scholen weer. Nog nooit was het lerarentekort zo groot. Er zijn maar liefst 10.000 leerkrachten te weinig! Een groot probleem voor de autoriteiten.

We hoorden van een predikant het volgende bericht: Een docent uit zijn gemeente was ontslagen, omdat hij een christelijk leven leidde. Nu werd hij gevraagd om weer les te geven. Dus bij een trieste ontwikkeling, toch nog goed nieuws!

In Cuba is men minder streng met de minimaal te geven aantallen lessen. Het gevolg is dat veel

kinderen thuisblijven, omdat er geen leerkracht is. Dit komt vooral doordat de salarissen voor de onderwijskrachten veel te laag zijn. De regering wil er graag iets aan doen, maar dat valt niet mee vanwege geldgebrek.

Ouderen

De schaarste in Cuba treft de ouderen het meest. In oktober besloot de overheid dat de pensioenen na tien jaar wat verhoogd moeten worden. En wel tot 243 peso per maand. Met deze verhoging komt het pensioen uit op slechts € 8,56 per maand! Daarvan moet de Cubaanse 65-plusser leven. Terwijl voor de eerste levensbehoeften per persoon op Cuba minimaal € 15,00 nodig is. Jongeren en jongvolwassenen kunnen op andere manieren aan geld komen. Maar de ouderen moeten het met dit zeer kleine bedrag doen. Kortom, wie geen kinderen heeft die voor hem of haar zorgen, lijdt voortdurend gebrek. De pensioenverhoging is geen oplossing van het probleem.

Daarom doen steeds meer kerken iets voor hun ouderen. Ze starten allerlei kleine projecten om de ouderen toch wat goed voedsel te geven. Onze fincaprojecten zijn zo'n voorbeeld, Gemeenten houden kleine akkertjes bij met voedsel voor de armen. Helaas hebben orkanen en overstromingen de oogsten al enkele keren verwoest.

Cuba rijp voor religie

Met deze kop schreven redacteurs van het ND artikelen over hun reis naar Cuba. De constatering is juist: Door alle diepe nood, door alle gebrek aan voldoende voedsel en door de vrij uitzichtloze situatie van de plattelandsbevolking staat men meer open voor religie dan enkele tientallen jaren geleden. De constatering heeft wel kanttekeningen nodig.

Vroeger was tachtig procent van de Cubaanse bevolking op papier Rooms. Tijdens de Revolutieperiode onder leiding van Fidel Castro was godsdienst verboden en was Cuba een atheïstische staat. Inmiddels geeft de nieuwe grondwetziening de Cubaan wat meer godsdienstvrijheid. Maar... deze godsdienstvrijheid geldt alleen voor de door de so-

Ouderen zoeken hun kost bij elkaar, ook in de vuilnisbak

Jehova's Getuigen zeer actief in Cuba

cialistische staat erkende godsdiensten. Er zit een adder onder het gras: opnieuw een beperkte vrijheid. Want verschillende kleinere kerken zijn niet erkend.

De Cubaanse overheid stimuleert wel contacten met islamitische landen en dergelijke. Dus neemt het aantal moslims in Cuba sterk toe. Steeds meer mensen uit islamitische landen gaan in Cuba wonen. Een aantal predikanten klaagt ook over de enorme opmars van de jehova's getuigen in West- en Midden-Cuba. Ook zij weten blijkbaar dat alle nood het klimaat van binden aan godsdienst goed doet. Uiteraard zijn dat soort ontwikkelingen zorgelijk voor de kerken. Daarom sturen we momenteel een aantal boekjes voor gemeenteleden over de dwalingen van jehova's getuigen. Daarnaast sturen we ook een goede studie over de dwalingen van de jehova's getuigen voor met name de predikanten.

U begrijpt dat de kerken nu ook zeer actief zijn om mensen te winnen voor Christus. Waar mogelijk ondersteunen wij dit vanuit de distributiecentra. ❧

Spanje bereidt zich voor op (vertaling Reina-Valera)

Nog vóór het officiële herdenkingsjaar 2019 aangebroken is, besteedt Spanje aandacht aan het feit dat de klassieke en betrouwbare Spaanse Bijbelvertaling in 1569 werd gedrukt, dus 450 jaar geleden.

De Spaanse Posterijen hebben beloofd al in januari met een speciale herdenkingszegel te komen, waarmee alsnog (!) tegelijkertijd 500 jaar Kerkhervorming wordt herdacht. Dat wordt dan de eerste zegel die in Spanje ooit gewijd is

aan een protestant of protestants onderwerp.

En in het laatste kwartaal van 2018 (half oktober tot half december) stond er in de universiteit van de Spaanse stad Sevilla een tentoonstelling over de 'Berenbijbel' opgesteld. Daar werd verteld over de samenstelling van de (protestantse) Bijbel. En vooral over leven en werk van Casiodoro de Reina. Deze monnik vluchtte met twaalf geloofsgenoten uit het klooster San

Casiodoro de Reina (impressie op grond van een pover portret dat in Frankfurt hangt).

In het dorp Santiponce is tegenover het klooster zowel een Reinastraat (foto) als een Valerastraat te vinden.

450 jaar 'Berenbijbel'

Berenbijbel

vertaling: Casiodoro de Reina (ca. 1520-1594)

gedrukt: 1569, Basel

oplage: 2600 exemplaren

voorwoord: Johannes Sturm

bijnaam: Biblia del Oso (= Berenbijbel, naar vignet op titelpagina)

revisie: Cipriano de Valera (ca. 1532-ca. 1602)

gedrukt: 1602, Amsterdam

bijnaam: Biblia del Cántaro (= Kruikenbijbel, naar vignet op titelpagina). De gangbare naam voor de complete Bijbel na deze revisie is echter Berenbijbel of Vertaling Reina-Valera gebleven.

latere revisies: 1862, 1909, 1960 (de meest gebruikte editie in Spanje en Latijns-Amerika) en 1995. Revisie door TBS: NT + Psalmen/Spreuken (2017) en OT (in voorbereiding)

Titelblad van de Berenbijbel uit 1569.

Isidoro in Santiponce, iets ten noorden van Sevilla. Anders waren ze ongetwijfeld veroordeeld en omgebracht door de Inquisitie, die al een overval beraamd had.

Reina kan terecht de auteur van de eerste volledige Bijbel in het Spaans genoemd worden, hoewel hij terug kon grijpen op eerdere deelvertalingen door eveneens gevluchte landgenoten, zowel protestanten als joden. Dramatisch is, dat deze Bijbel niet in Spanje zelf gedrukt mocht worden, maar vanuit Basel het land binnengesmokkeld moest worden. Pas drie eeuwen later, in 1869, was de situatie voor protestanten korte tijd gunstiger. Toen pas kon de Spaanse Bijbel in Spanje zelf ge-

drukt worden, en dan alleen nog maar het Nieuwe Testament.

De foto's en het feitenoverzicht op deze pagina vertellen meer over de 'Berenbijbel'.

De Berenbijbel-tentoonstelling in Sevilla maakte de tongen los.

Postzegels

Postzegels enz. ontvangen van: fam. Louis, Scarborough, Canada; fam. J. den Besten, Sliedrecht (postzegelverzameling & mobieltjes); mw. Sterrenburg Hardinxveld-Giessendam, mw. Suijker-Huisman, Alblasserdam; fam. L. Keesmaat, Sliedrecht (boeken); verder kleine zendingen postzegels en geboortekaartjes van diverse personen.

Mobieltjes ontvangen van: N.N., Hardinxveld-Giessendam.

Laptops ontvangen van: N.N.

Allen weer hartelijk bedankt!

Behalve postzegels (graag ruim afscheuren) en gebruikte laptops, mobieltjes **(a.u.b. wel met oplader, anders zijn ze op Cuba niet inzetbaar)** enz., zijn verder altijd welkom: theologische boeken,

christelijke leesboeken en boeken over de natuur; ansichtkaarten van vóór 1960, vooral kerken, molens en dorpsgezichten; ook geboortekaartjes.

Alles opsturen naar SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam, of afgeven bij een van de bestuursleden. Afgeven kan ook bij de heer Van der Vlist, adres zie hieronder. Voor grotere partijen is opzenden portvrij mogelijk, neemt u dan even contact op met ons kantoor? Tel 0184-611607. Grotere hoeveelheden boeken komen we bij u afhalen.

Postzegels kopen

Wie belangstelling heeft om postzegels te **kopen** (verzamelaars of groothandel), kan terecht bij onze vrijwilliger, de heer Marijn van der Vlist, Merellaan 286 in 2902 JM Capelle a/d IJssel, tel.: 010 4584005 of e mail: mmvlist@live.nl

Nieuwe abonnee

- U kunt mij noteren als nieuwe abonnee.
- Ik wil liever eerst een proefnummer.

naam:

adres:

postcode:

woonplaats:

Voor het abonnementsgeld ad € 5,- (vier nummers per jaar) ontvang ik t.z.t. uw acceptgiro. Deze bon in envelop ZONDER POSTZEGEL zenden aan: **Spaanse Evangelische Zending**
Antwoordnummer 920 - 3350 VG Hardinxveld-Giessendam
Aanmelding ook mogelijk via info@sez.st

